

նում ենք Յունան—Հոմոմական դիցարա—
նութեան մէջ, որ խաղողդ որթն ունէր
իւր մասնաւոր ստուերական խորհուրդն
նախաքրքիստոնէական նաւակատեսաց հան-
դիսակատարութեանց մէջ, և գիտելի է
որ նոյն ըմբռնումն փոխառաբար շարու-
նակեցաւ, անբացատրելի իմն զանխուլ
հաւանութիւն, ի մէջ Գրիստոնէից՝ յընթացս
քանի մի դարուց (և գուցէ մինչ ցայսօր
իսկ) թէ՛ ընդ Արեւելեանս և թէ՛ ընդ Ա-
րեւմտեանս: Սկիհին զարդարանքն վերջա-
նում են, զառ ի վեր, վարդագոտեալ
միով (բովանդակելով, ընդ ամենն, իբր
յիսուն վարդ) շուրջ ընդ արտաքին շըր-
թամբ, որոյ շարն տարբերեալ է միայն
մէկ տեղ, ուր ընդմիջում է փայլուն Աստղ
մի, իսկ և իսկ ի վեր քան զկեղրոնն՝ ուր
Գրիստոս զոյ բազմեալ յԱթոռ փառաց,
որպէս փրկիչ Աշխարհի:

Որպէս որ կարելի է դատել Սկիհի
պատկերէն (որ, աստանօր յառաջի ենք
բերում «Բազմավեպ» յարգոյ ընթերցո-
ղաց), զմայլելի իմն զազափարական ա-
րուեստագիտութեամբ՝ մէն մի պատկեր
Աւետարանչաց և Առաքելոց քանդակեալ
է նպատակայարմար մերձաւորութեամբ
երկու պատկերացն Գրիստոսի: Ամենեքին
նստուցեալ են յաթոռ առանձնակի, իւրա-
քանչիւր յիւրում օթեանի և շրջապատեալ
սաղարթօք և ողկուղովք խաղողոց: Տես-
նում ենք քանի մի խորհրդանիշք ի միջի
քանդակագործութեանցն (զորս ունիմք բա-
ցատրել ըստ իւրեանց կարգի), բայց ըստ
իմ խոնարհ կարծեաց (բացառեալ, ի
հարկէ, Սկիհին աննման և անգին բուն
յատկութիւնքն), ինչ որ մեծապէս ուշա-
գրաւ է հանդիսանում և զեղեցիկ ծնունդ
մտային յղացման արուեստագործին, քանի
մի փոքրիկ կենդանեաց պատկերացումն է
քանդակաց մէջ, զոր օրինակ՝ խխունջն,
ծղրիդ, թիթեոն, ճագարք կամ գետնա-
բնակ նապաստակը, թեամիոփ տատրակը
կամ աղաւնիք և ուրիշ փոքրիկ թռչունք,
որք: ապաքինեալ խաղաղոյ որթոց նո-
րափթիթ ընծիւղոց մէջ, հիասքանչ երկ-
չտուութեամբ՝ հրճւում են բախտաւորու-

թիւնն ունենալոյ հանդիսատես լինիլ սըր-
բազան բազմականաց փառաւոր տեսա-
րանին:

Ս. Տէր Մ. Գրիգորեան
(Շարունակելի)

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

Տ Ա Ն Դ Է Ա Ա Լ Կ Ի Ե Ի Ի

ԱՍՏՈՒԱՅՈՒՅԻՆ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

Ա Ր Ե Ա Յ Ո Ւ Թ Ե Ն

▽

ԵՐԵՍՈՒՆԵԻՄԷԿԵՐՈՐԴ ԵՐԳ

Տաճոյ կը շարունակէ ճկարագրութիւնն երկ-
մայիմ ճրկու Արքուձիքներու, յետոյ կը պատմէ
թէ ի՞նչպէս Նրամուհի կ'իրթայ կը մտնի իր ա-
թոռիմ զոյա երամեղեաց մէջ, զրկելով իր տեղ
Ս. Բեռնարդոսը՝ որ ցուցմէ իրեն Ս. Նոյսիմ փառ-
քը:

ՈՒՐԵՄԸ ինձ ձեռով վարդի ձիւնաթոյր
Ձինուորութիւնը սուրբ յայտնի կը ցուցնէր
Ձոր Գրիստոս հառա ըրաւ իրեն՝ արիւնձի:

Միւսը սակայն որ կը տեսնէ թռչելով
Եւ կ'երգէ փառքը գինք սիրով վառողին,
Եւ բարութիւնն որ զինքն ըրաւ այնքանի:

Մեղունեռու պարսին նըման՝ որ կը մխի
Նաղիկնիւր մերթ մէջ՝ և մերթ կը դառնայ
Հոն՝ ուր որ իր գործն անուշի կը փոխուի:

Կ'իշխէր վարդին՝ մէջ մեծ՝ աշխարհ տերեւով
Պենագարդուած, կը բարձրանար յետոյ վեր
Հոն ուր որ իր Մէրը յաւէտ կը բնակի:

Դէմքերն անոնց բոցեր էին կենդանի,
Թեւերն՝ ոսկի, Եւ միւսն այնքան ըսպիտակ,
Որ ոչ մի ձիւն կը ժոտենայ այն եզրին:

Երբ ծաղկին կ'իշխէին մէջ՝ թերթէ թերթ
Կը բոլելէն խաղաղութիւն Եւ հաւաղ,
Ըստանալով զայն թեւերնու բաբախմամբ:

Բայց բիւրաւոր այն բազմութիւնը թռչող
Որ կը մտնէր բարձունքին մէջ ու ծաղկին
Ձէր արգիլէր պայծառութիւնն ու տեսիլն:

Որովհետեւ էական լոյսը կ'անցնի
Տիեզերքէն թափ՝ համեմատ արժանեացն,
Անպէս որ ոչ ինչ կրնայ զայն արգիլել:

Այս անխնայ արքայութիւնը զըւարթ՝
 Լի, խընդուն հոգիներով հին ու նոր,
 Դէմք եւ սէր այն կէտին ուղղած էր բոլոր:
 Ո՛վ լոյս երբեակ, որ փայլելով մէկ հատիկ
 Աստղի մէջ՝ այսպէս կը գերեւ տեսութիւնն
 Անոնց՝ գրթա, նայէ՛ վար մեր մորբորկին:

Եթէ գալով խուժուածներն այն գաւառէն
 Զոր ամէն օր կը պարարէ եղիկէ
 Հիւ գալով իր գաւակին հետ սիրասուն,
 Տեսնելով Հոռն ու իր գործերն հոյակապ
 Բարնչացան, երբ Լատերան գերիվեր
 Գլընց անցաւ մահկանացու արարքներն:

Մարդկայինէն աստուածայնոյն եկած էս,
 Ժամանակէն՝ յաւերժութեան, փորքնետէն՝
 Արդար եւ ողջ ժողովուրդի մը միջեւ,

Ի՛նչ հիացմամբ պէտք չէի ես պաշարուիլ:
 Հիացումիս ու ցնծութեանս մէջ անշուշտ
 Քաղցր էր ինձ ոչինչ լըսել՝ մնալ անմոռունչ:

Եւ հանգուակ ուխտաւորի՝ որ ուխտի
 Իր տաճարին մէջ կը նայի հրճուանք
 Եւ կը յուսայ նըկարագրել իր կերտուածն,

Այն կենդանի լոյսին այսպէս սեւեռուն
 Կը նայէի աստիճանէ աստիճան:
 Մերթ դէպ ի վեր, մերթ վար եւ մերթ պարայած:

Կը տեսնէի սէր ներշնչող ես դէմքեր
 Աստուածային լոյսով ուրիշնց ժպիտով թեամբ:
 Պճնազարդուած, շարժուածքներն լի քաղցրու-

Արքայութեան ընդհանուր տեսքն արդէն իսկ
 Ես ընդգրկած էի ամբողջ՝ նայուածքովս,
 Եւ աչքս ո՛չ մէկ տեղ չէի դեռ յառած:

Կը դառնայի շուրջ վերաբարձ փափագով
 Հարցնելու տիկնոջը ի՛նչ ի՛նչ բաներ,
 Որոնց մասին կը մընար միտքս առկախ:

Կը սպասէի բանի մ'ուրիշ մ'ելաւ դուրս.
 Կը կարծէի Երանուհին էս տեսնել,
 Ծեր մը տեսայ միւսերուն պէս փառազգեստ:

Ագերուն վրայ եւ այտերուն կը ցաթէր
 Բարի հրճուանք մը, բարեպաշտ կեցուածքով,
 Բարեգործով՝ քաղցր հօր մ'ի դէպ է ինչպէս:

« Եւ, ո՛ր է նէ », գոչեցի ես յանկարծոյն.
 Եւ ան. « Տալու համար իղծիդ գոհացում՝
 Երանուհին զիս լըղեց քեզ իմ տիպէս:

Դուն վեհագոյն աստիճանին չըջանակն
 Եթէ նայիս երրորդ, զինքն հոն կը տեսնես
 Գահին վըրայ՝ որուն հասաւ արժանեօք »:

Առանց տալու պատասխան վեր նայեայ,
 Եւ տեսայ զինք՝ որ զինք պըսակ մ'էր կազմեր
 Յաւերժական նըշոյլներուն ցոլքերով:

Այն գաւառէն՝ ուր որոտումը կը ծնի
 Մահկանայնու աչքը չէ այնքան հեռու
 Ամենախոր ծովուն յառակն իսկ միտի,

Որքան էր իմ տիկիներս իմ աչքերէս.
 Բայց ասիկա բընաւ ինձ չէր վընասեր,
 Զի իր պատկերն ինձի կ'իջներ անխափան:

« Ո՛վ կին որու մէջն է յոյսիս վառարանն,
 Եւ որ ասիր իմ փրկութեանս համար յանձն
 Ութիդ հետքերը դըժոխքին թողուլ մէջ.

Կ'ընծայեմ քու կարողութեանդ, բարութեանդ
 Ըլլայ շնորհն ու զօրութիւնն՝ համբօրն
 Այն բաներուն՝ զորքս տեսայ ես երբեք:
 Գերի էի ես՝ դուն ազատ ըրիր զիս
 Միջոցներով բոլոր, բոլոր հնարքներով
 Զորս ունէիր կարողութիւն ընելու:

Քու բարեքներդ դուն իմ մէջքս պահէ,
 Որպէս զի քու առողջ ըլլած իմ հոգիս
 Երբոր լուծուի մարմնէն՝ ըլլայ քեզ հաճոյ »:

Այաչեցի այսպէս. եւ նէ որ կը թուէր
 Այնքան հեռու՝ ինձ նայեցաւ ժպտելով,
 Յետոյ դարձաւ յաւերժական աղբիւրին:

Եւ ծերը սուրբ. « Որպէս զի դուն ծայրն հաս-
 Ըսաւ՝ ուղարկ, որուն համար զրկեցին [նիս
 Զիս դէպ ի քեզ աղաչանքներ ու սուրբ սէր,

Այս պարտէզին վըրայ թըռիւր աչքերովդ.
 Զի գայն տեսնելն աչքդ ատակ պիտի 'նէ
 Վերանալու դէպ ի ճանաչն աստուածեան:

Եւ երկնքի Դշխոյն՝ որուն ես սիրով
 Կ'այրիմ բոլոր՝ մեզ պիտի 'նէ ամէն շնորհ,
 Զի ես իրեն հաւատարիմ Բեռնարդն եմ »:

Զոր օրինակ ան որ թերեւս ուր գայ
 Խոռոաղիայէն տեսնելու մեր դաստառակն,
 Եւ համբաւին համար հին՝ չի յազենար,

Այլ կ'ըսէ իր մտքէն՝ որչափ ի ցոյց է.
 « Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, Աստուած ճշմարիտ,
 Քու կերպարանքդ ա՛յսպէս ուրեմն եղաւ »:

Այդպէս էի ես նայելով կենդանի
 Սիրոյն անոր՝ որ աշխարհի մէջ առաւ
 Հախ ճաշակն այն խաղաղութեան՝ հիացմամբ:

« Որդի շնորհաց, հրանութիւնն այս զըւարթ՝
 Ըսկըսաւ ան, պիտի չըլլայ քեզ յայտնի
 Եթէ աչքերդ այսպէս հոս վարը բռնես:

Այլ նայէ դուն պիտի հեռուոր պարունակն,
 Որ տեսնես գահը Դշխոյնի, որուն այս
 Արթայութիւնն է շերմոտանի ըրպատակ »:

Վերցուցի աչքս. եւ ինչպէս վաղ քաջ ընդ այգն
 Հորիզոնին արեւելեան մասին լոյսն
 Աւելի է քան ուր արփին կը մըտնէ,

Այսպէս գրեթէ հովտէ բըլուր ելլելով
Աշուրներով, ծայրը եւ մաս մը տեսայ
Որ կը յաղթէր լուսով բոլոր միւսներուն.
Եւ ինչպէս հոն՝ ուր կառքին կը սպասուի
Զոր գէշ վարեց փայետոն՝ բաց է բոլոր
Մինչ լոյսն երկու կողմը կ'երթայ կը նուաղի.
Այս օրինակ աչն անդորրիկ ոսկեվառն
իր սեղորներն կը վառէր մէջ, ուսմէն կողմ
կը մեղմանար բոլոր չափով մ'հաւասարեւ.
Եւ հոն մէջտեղն՝ իրենց թեւերը բացած՝
Տեսայ 'եւի քան հազար գուարթ հրեշտակներ,
Իւրաքանչիւրն որոշ՝ շողով ու շարժամբ:
Տեսայ հոն գեղ մ'որ կը ժպտէր խաղերուն
Եւ հրգերուն վըրայ անոնց, եւ որ էր
Միւս սուրբերուն բոլոր աչքին ցնծութիւնն:
Եթէ լլայի իսկ խօսքի մէջ այնքան ճոխ
Ուրբան մաքովս, աչքըս պիտի չըկտրէր
Երաքել մասնիկ մ'իսկ հրաշագեղ իր դէմքին:
Նեոնաթոն երբ տեսաւ իմին աշուրներս
Իր տաք սիրոյն մէջ ուշադիր՝ սեւեռուն,
Իրեններն այնքան գորովով դարձուց հոն,
Որ իմիններս ըրաւ ի դէտ խանդակաթ:

ԵՐԵՍՈՒՆԵՐԿԱՅԻՆԵՐՈՐԻ ԵՐԳ

Ս. Բեռնարդոս կը ցուցնէ Տանդէի թէ երաւ
Սեւաթ իմպէս կազմած եմ երկմայիմ վարդը:

Իր հաճոյքին մէջ սուզուած այն հայեցողն
Ինքնայօժար ստանձնեց պաշտօն ուսուցչի,
Եւ ըսկըսաւ սրբենի այս խօսքերով.

« Մարիամու ոտքը նստող գեղունին
Է ան՝ որ վէրքը բացաւ, զայն ժանտացուց,
Զոր Մարիամ ապա գոցեց եւ օծեց:

Աթոռներուն կազմած երրորդ կարգին վրայ
Նէրա ներքեւ Հուսթին է որ կը նստի
Երաւունսոյ հետ՝ ինչպէս դուն կը տեսնես:

Ստառ, Գուդիթ եւ Ռեբեկա, եւ անի
Որ նախահանն եղաւ անոր՝ որ գոչեց
Ողորմեա ինձ գործած մեղքին կսկիծէն:

Կրնաս տեսնել այսպէս ոտք ոտք իջնելով
Ինչպէս կ'իջնեմ եւ վար՝ տալով անունին
Վարդին մէջէ աստիճանէ աստիճան:

Եւ ծօթներով կարգէն մինչեւ վար՝ ինչպէս
Եւ մինչեւ հոն՝ կու գան կիներ Հրէուհի,
Որ կը բաժնեն ծաղկին վարսերը բոլոր:

Ձի՛ սա ակնարկին զոր ունեցան Քրիստոսի
Հաւատքին վրայ՝ պարիսպ մըն են այս կիներն
Որուն վրայէն կը մեկին սուրբ սանդղուներն:

Դէպ այն կողմն ուր իր տերեւները ծաղիկն
Ունի հասուն բոլոր՝ նստած են անոնք
Որ ունեցան հաւատք գալիք Քրիստոսին,
Իսկ միւս կողմն՝ ուր կիսաբոլորք կ'ընդհա-
Դեռ եւս թափուր աթոռներով՝ կը կենան խուին
Հաւատացողք եկող հասնող Քրիստոսին:

Եւ ինչպէս այս կողմէն աթոռ շքեղ
Երկնից Տիկնոջ, եւ աթոռները որ կան
Անոր Ներքեւ՝ կ'ընեն աստեղ բաժանում:

Նոյնը կ'ընէ դիմացն աթոռն Գովհաննու,
Որ միշտ մեծ՝ սուրբ՝ կրեց անապատն ու վկայեց,
Եւ յետոյ դժոխք կեցաւ երկու տարիներ:

Եւ անոր տակ վիճակեցան զերդ միջնորմ
Օգոստինոս, Բենեդիկտոս, Ֆրանչիսկոս,
Եւ այլք մինչ հոս աստիճանէ աստիճան:

Աստուածային արդ բարձրը խնամքը դիտէ,
Որովհետեւ մէկ եւ միւս դէմքն հաւատքին
Պիտ՝ այս պարտէզը լեցնեն միապէս:

Եւ գիտցիր՝ այն աստիճանէն որ մէջէն
Կը կտրէ գոյգ բաժանումներն՝ մինչեւ վար,
Իրենց յատուկ արժանիքով չեն նստիր:

Այլ յորիշին, սակայն ինչ ինչ պայմանօք.
Ասոնք բոլոր հոգիներն են արձակուած
Դեռ տակաւին չընստած բուն ընտրութեան:

Դուն լաւ կրնաս անոնց դէմքէն գուշակել,
Նոյնպէս իրենց տրդայական ձայներէն,
Եթէ նայիս լաւ եւ անոնց ունկնդրես:

Արդ կ'երկմորտիս, ուերկմորտով կը լըես.
Բայց եւ պիտի լուծեմ հանգույցը հըզօր
Ուր կը սեղմեն քեզ մտածութիւնները նրբին:

Այս լայնալիւր արքայութեան մէջ երբեք
Դիպուածը չի՛ կրնար տեղի ունենալ,
Ինչպէս եւ ոչ ծաւալ՝ քաղց՝ կամ տխրութիւն:

Ձի հաստատուած է ինչ որ ալ կը տեսնես
Յաւերժական օրէնքով, այնպէս ճշդիւ
Ինչպէս մատին կը պատշաճի մատանին:

Բայց ճշմարիտ կենեքին վազող հոգիներն
Այս վաղվաղիկոտ՝ անպատճառ չէ որ հանդէպ
Իրարու մին աւելի՛ նստի է քան միւսն:

Արքայն՝ որու շնորհիւ սիրով՝ ցնծութեամբ
Կ'ըմբողջեն այս արքայութիւնը հանգիստ,
Ուր ոչ մէկ կամք աւելիին չի բաղձար,

Ըստեղծելով բոլոր մաքերն իր դէմքին
Զըւարթութեան մէջ՝ այլապէս չընորհիւ
Կ'օժտէ ինչպէս կ'ուզէ. եւ աս բաւ է քեզ:

Եւ աս ձեզի կը յայտնէ պարզ եւ մեկին
Աստուածաշունչն այն երկուորեակ գոյգին մէջ
Որ մօրերնուն ծոցն յուզուեցան ցաստով:

Ամենակալ լոյսը սակայն 'ստ պատշանի' Հարկ է 'ստ շնորհի արտախուրդ զբլուխնին Պտակով' անոց մագին զոյնին համեմատ:

Ուրեմն առանց իրենց զործին արգիւնքին Գըրաւեցին աստճաններ զանազան, Տարբերելով լոկ սըրութեան մէջ նախկին:

Բաւ էր այժմ դարերուն մէջ առաջին փրկուելու համար միայն ունենալ Անմեղութիւն հաւատքին հետ ծընողաց:

Երբ առաջին ժամանակները լրացան՝ Թշվառել հարկ եղաւ արու մանուկներն Որ փետուրնին անմեղ ստանայ զօրութիւն:

Բայց երբ հասաւ յետոյ շնորհաց ժամանակն, Անմեղութիւնը որ չունէր Գրիստոսի Մեղքերութիւնն անթերի՝ վար զրկուեցաւ:

Ալ Գրիստոսի ամենէն շատ նըմանող Դէմքին նայէ, զի իր փայլակը լոկ քեզ կրնայ ատակ ընել Գրիստոս տեսնելու:

Նէրա վըրայ տեսայ այնքան ցնծութեան Տեղատարափ՝ տարուած այն սուրբ մագինին՝ Ըստեղծուած վեր թուելու այն բարձրութեան,

Որ ինչ որ ես տեսած էի առաջուց՝ Ձըգորմացուց այնքան զիս, ոչ ալ ցուցուց ինձ գէմք մ'որ այնքան նըմանէր Աստուծոյ:

Եւ նոյն այն Սէրն որ զառաջինն հոն իջաւ, Նէրա առջեւ տարածելով իր թեւերն Երգեց Ողջոյն քեզ, Մարիամ, շի շնորհօք:

Պատասխանեց աստուածային նշագիրն Ամէն կողմէ երանաւէտ Արքունիքն, Եւ ամէն աչք աւելի եւս զուարթացաւ:

«Ո՛վ սուրբ Հայրիկ, որ ինձ համար կը հաճիս Հոս վարն ըլլալ՝ Թողլըծելով փաղցրիկ տեղն Ուր կը նստիս յաւերժական վիճակով,

Ինչ հրէշտակ է այն որ այնքան ցնծութեամբ Մեր Դշխոյնին աչքերուն մէջ կը նայի, Սիրահարուած այնքան որ կրակ է կարծես»:

Այս խօսքերով նորէն ուսման դիմեցի Ստոր որ զինք Մարիամով կը պնէր Առաւօտեան աստղը ինչպէս արեւով:

Եւ ան ինձ. «Ինչ վստահութիւն՝ զեղ ու շնորհ Որ կրնայ լլալ հրէշտակի մէջ կամ հողւոյ, Բոլոր ունի ան, եւ կ'ուզենք ունենայ:

Ձի ինքն է ան՝ որ աւետիսը տարաւ վար Մարիամու, երբոր որդին Աստուծոյ Յօժարեցաւ առնել մեր բոլոր շալակն:

Արդ աչքերովդ հետեւէ դուն, մինչդեռ ես եր խօսիմ քեզ, եւ դիտէ մեծ պատրիկներն Ամենարդար՝ բարեկալատ այս պետութեան:

Վերը նստող երջանկագոյն այն երկուքն Ամենամօռն օգոստափառ Տիրուհոյն, Գրեթէ երկու արմատներն են այս վարդին:

Ան որ նէրա ձախակողմն է զետեղուած՝ Հայրն է, որուն ճաշակն յանդուգն ու ժպիր՝ Մարդուն զարմին կը ջամբէ այնքան լեզի:

Ալ կողմը սուրբ Եկեղեցու հինաւուրց Հայրը տես, ան որուն յանձնեց ինք Գրիստոս Բանալիներն այս գեղազէ ծաղիկին:

Եւ ան որ նախ քան իր մեռնիլը տեսաւ Ժամանակներն ամէն դժնէ՝ պերճ հարսին Որ ստացուեցաւ բեւեռներով ու տէգով,

Կը նստի քովն անոր, եւ քովը միտին՝ Այն պետն՝ որուն տակ մաննայով ապրիցաւ Ապախտար, յեղեղուկ, խրիտ ժողովուրդն:

Պետրոսին գէմ Անան նստած կը տեսնես Այնքան գոհ իր դուստրին վըրայ նայելէն, Որ ոգսաննա կ'երգէ աշարժ աչքերով:

Ու 'նստանիքի մեծագոյն հօր դիմաց Տիեզ Լուչիան է նստողն, անի՛ զոր զրկեց Կինդ՝ երբ անդունդ կը զլրէիր՝ աշուիդ փակ:

Այլ քանզի ժամը տեսիլքիդ կը փախի, Հոս կէտ պիտի դնենք՝ նըման լաւ դերձակին Որ կը շինէ զգեստ կերպասովն որ ունի:

Եւ Առաջին Սիրոյն ուղղենք աշուրնիս, Որպէս զի դուն նայելով վրան՝ Թափանցես Ըստ կարելոյն պայծառութեան մէջ իր վառ:

Եւ որպէս զի մի գուցէ ետ նահանջես Առաջ գալու տեղ՝ շարժելով քու թեւերդ, Հարկ է որ դուն շնորհ հայցես աղօթքով:

Շնորհ անկէ որ քեզ կարող է օգնել, Եւ դուն ինծի հետեւէ տաք եռանդով, Անպէս որ սիրտդ չըբաժնես խօսքերէս»:

Եւ ըսկըսաւ ան սրբազան այս աղօթքն:

Թրգ. Հ. Ա. ՂԱԽԿԱՆ

Պոհնմական զրոյց մը կ'ըսէ, որ երբ Ստատանան գահավիճեցաւ երկնքէն՝ այն պիտի սաստկութեամբ զարնուեցաւ երկրի՝ որ իր մարմինը կտոր կտոր ցրուեցաւ: Գլուխն ինկաւ Սպանիոյ մէջ, սիրտը՝ Իտալիա, փորը՝ Գերմանիա, ձեռքերը՝ Թուրքիա եւ ոտքերը Գաղղիա: Անոր համար՝ Գաղղիացիք տկար սեռը կը սիրեն, Թուրքերը յափշտակութեան, գերմանացիք՝ խնշոյցը, Իտալացիք՝ սէրը եւ սպանիացիք՝ մեծամտութիւնը: